

მოსახლეობის ტურისტული აქტიურობის კვლევა

ნარგიზა ქარქაშაძე – აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ნათელა ვაშაკიძე — აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

სტატიაში „მოსახლეობის ტურისტული აქტიურობის კვლევა“ მოცემულია ტურიზმის მნიშვნელობისა და როლის შესახებ საქართველოს ეკონომიკის განვითარებაში. ასევე ნათლადაა წარმოდგენილი ტურისტების შემოდინების სტატისტიკური მონაცემები, საიდანაც ჩანს თუ როგორ იცვლება ტურისტების შემოდინება. გაანალიზებულია შედეგები და მოცემულია ფაქტორები და ნაკლოვანებები, რომლებიც ხელს უშლის ტურიზმის განვითარებას საქართველოში. ამასთან მოცემულია შემდეგი რჩევები, რომელთა გათვალისწინებით მკვეთრად გაიზრდება ტურისტების შემოდინება, რაც აისახება ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობაზე:

- გაზარდოს საქართველოს, როგორც ტურისტული ქვეყნის ცნობადობა საერთაშორისო ბაზარზე;
- უზრუნველყოს ქვეყანაში როგორც შემოყვანის, ისე შიდა ტურიზმის განვითარების სტიმულირება;
- ხელი შეუწყოს ტურიზმის ბიზნესისათვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნას;
- გაზარდოს ქვეყნის კონკურენტუნარიანობა საერთაშორისო ტურისტულ ბაზარზე;
- უზრუნველყოს უსაფრთხო ქვეყნის იმიჯის პოპულარიზაცია და ძლიერი ბრენდის ჩამოყალიბება.

საკვანძო სიტყვები: ტურიზმი, ტურისტული ინფრასტრუქტურა, საერთაშორისო ტურიზმი, საერთაშორისო ვიზიტორები, შიდა ტურიზმი, კონკურენტუნარიანობა, ფასები, ხარისხი.

Резюме

В статье «Исследование туристической активности населения» даны значения и роль туризма в развитии экономики Грузии. Также ясно представлены статистические данные притока туристов, откуда видно как меняется приток туристов. Проанализированы результаты и даны факторы и недостатки, которые мешают развитию туризма в Грузии. Вместе с этим даны следующие советы, с

учётом которых четко возрастает приток туристов, что отразится на экономическом положении страны:

- увеличить узнаваемость Грузии, как туристической страны на международном рынке;
- обеспечить в стране как приток, так и стимулирование развития внутреннего туризма;
- способствовать созданию благоприятной среды для бизнеса туризма;
- увеличить конкурентоспособность страны на международном туристическом рынке;
- обеспечить популяризацию имиджа безопасной страны и формирование сильного бренда.

ტურიზმი საზოგადოებრივ ცნობიერებაში წარმოიშვა ჯერ კიდევ ძველი ეგვიპტის დროიდან და XX საუკუნის 50-იან წლებში იყო პრივილეგია განსაკუთრებით მდიდარი ადამიანების. გარდამტეხი მომენტი დადგა გასული საუკუნის 60-70-იან წლებში. ტურისტული მომსახურების შეთავაზებების გაზრდამ ტურიზმი გახდა ხელმისაწვდომი არა მხოლოდ მდიდარი ადამიანებისათვის, არამედ თანამედროვე ადამიანებისთვისაც. როგორც ბიზნესის მრავალსახეობა ტურიზმი საქართველოში განვითარდა XX საუკუნის 80-იან წლებიდან. საქართველოში ეკონომიკის განვითარებისათვის ერთ-ერთი წამყვანი დარგი ტურიზმია. ასევე არავინ დავობს იმაზეც, რომ ამ სფეროს განვითარებას ხელს შეუწყობს ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა. ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციაში აცხადებენ, რომ, დღეისათვის, ინფრასტრუქტურული თვალსაზრისით საქართველო მზად არის „MICE“ ტურიზმის მაშტაბურ ღონისძიებებს უმასპინძლოს. მათი თქმით, აღნიშნული ინფრასტრუქტურული შესაძლებლობები და მომსახურების ხარისხი ძირითადად საერთაშორისო ბრენდების ოპერატორებს გააჩნიათ.

საქართველოს საერთაშორისო ეკონომიკურ სივრცეში ინტეგრაციის შემდეგ ქართველებისათვის მისაწვდომი იყო კურორტები არა მხოლოდ საკუთარ ქვეყანაში, არამედ უცხოეთის ქვეყნებში. თუ 1950 წელს საერთაშორისო ტუ-

რიზში ჩართული იყო 25 მლნ ადამიანი, 2008 წელს მათმა რაოდენობამ 1 მლრდ ადამიანს მი-
აღწია. მსოფლიო ეკონომიკურმა კრიზისმა მნი-
შვნელოვნად იქონია გავლენა ტურისტული მო-
გზაურობების ზრდის დინამიკაზე, 2009 წელს
ის შემცირდა 4,3%-ით-880 მლნ ადამიანით.

2010 წელს დაიწყო მსოფლიო ტურიზმის
თანდათანობითი ზრდა (4%-ით 2009 წელთან
შედარებით), ხოლო 2011 – 12 წლის მონაცე-
მების კი ასეთია (იხ.ცხრილი 1).

ცხრილ 2-ში ნაჩვენებია 2013 წლის იანვარი-
სექტემბრის მონაცემები ძირითადი ვიზიტორი
ქვეყნებიდან: აზერბაიჯანიდან, სომხეთიდან,
თურქეთიდან, პოლონეთიდან და რუსეთიდან
შემოსულ საერთაშორისო ვიზიტორებში ტუ-
რისტების წილის შესახებ მაჩვენებლები ეყრდ-
ნობა GNIA-ის გამოკითხვის შედეგებს (სხვა
ქვეყნების მონაცემები შერჩევის ზომის შეზღუ-
დულობის გამო არ არის საკმარისად საიმედო).
ცხრილიდან ნათლად ჩანს, რომ საქართველოს
არამოსაზღვრე ქვეყნებიდან შემოსულ საერთა-
შორისო ვიზიტორებში ტურისტების წილი მა-
ღალია – პოლონეთი (99.3%) და უკრაინა
(88.9%), მაშინ როცა ანალოგიური მაჩვენებელი
მოსაზღვრე ქვეყნებიდან საკმაოდ დაბალია და
მერყეობს 53.4%-დან (თურქეთი) 64,1%-მდე
(რუსეთი).

ცხრილი 1.

	2010	2011	2012
საერთაშორისო მოგზაურები	2,031,707	2,822,363 (ზრდა 38.92% -)	4,428,221 (ზრდა 56.90% -)
ტურისტები	1,076,810	1,326,511 (ზრდა 23.19% -)	1,771,288 (ზრდა 33.53% -)
ტურისტების წილი საერთაშორისო მოგზაურებში	53%	47%	40%

წყარო: <http://www.iset.ge/blog/?p=2544>

საერთაშორისო მოგზაურების რაოდენობამ
2013 წლის ჯამური მონაცემებით 5,392,303 შე-
ადგინა, რაც 22%-ით აღემატება 2012 წლის
მაჩვენებელს (4,428,221). 2014 წლის იანვარ-
ივლისში საქართველოში სულ 2 913 618, ანუ
დაახლოებით 3 მილიონამდე, სტუმარი შემოვი-
და. პირველ ხუთეულში არიან: თურქეთი, აზერ-
ბაიჯანი, სომხეთი, რუსეთი და უკრაინა. მიუ-
ხედავად იმისა, რომ ამ სიაში ძირითადად
უშუალო სამეზობლო შედის, განსაკუთრებული
აღნიშვნის ღირსია ის, რომ აღმოსავლეთ ევ-
როპის ქვეყნებიდან საქართველოსადმი ტუ-

რისტული ინტერესი მნიშვნელოვნად იზრდება.
კერძოდ, ყველაზე მეტად ლიტვიდან შემოსულ
სტუმართა რაოდენობა გაიზარდა, ასევე 46%-
ით გაიზარდა პოლონეთიდან შემოსული ვიზი-
ტორების რიცხვი. აქვე აღსანიშნავია, რომ ყვე-
ლაზე მეტად იკლო უზბეკეთიდან, ირანიდან და
თურქეთიდან შემოსულ სტუმართა რაოდენო-
ბამ. ვიზიტორთა უმეტესობა საქართველოში
საავტომობილო ტრანსპორტით შემოვიდა,
მხოლოდ 12% შემოვიდა საჰაერო გზით.

2015 წლის მონაცემების მიხედვით შედეგები
ასეთია:

- მოგზაურთა რაოდენობა: 3 070 378
- საქართველოს გასული წლის ანალოგიურ
პერიოდთან: 2 927 695
- მეტია გასული წლის ანალოგიურ
პერიოდთან: 4.9%

ტოპ 5 ქვეყნებში ჩამოსვლების რაოდენო-
ბის: თურქეთი (757 331), აზერბაიჯანი (741
163), სომხეთი (723 909), რუსეთი (482 806),
უკრაინა (74 117). 2014 წლის იანვარ-ივლისში
საქართველოში სულ 2 913 618, ანუ დაახ-
ლოებით 3 მილიონამდე, სტუმარი შემოვიდა.
პირველ ხუთეულში არიან: თურქეთი, აზერბაი-
ჯანი, სომხეთი, რუსეთი და უკრაინა (იხ. ცხრი-
ლი 3 და დიაგრამა 2.).

ცხრილი 2.

ქვეყანა	ტურისტები	საერთაშორისო ვიზიტორები	ტურია- ტების წილი
თურქეთი	655,979	1,228,407	53,4%
აზერბაიჯანი	424,583	784,085	54,3%
სომხეთი	543,176	864,217	62,9%
რუსეთი	412,803	643,621	64,1%
უკრაინა	108,425	121,960	88,9%
პოლონეთი	59,479	59,906	99,3%

წყარო: <http://www.iset.ge/blog/?p=2544>

ცხრილი 3.

ტოპ ხუთეული- ქვეყანა	2014 - შემომავალი	2015- შემომავალი	პროცენტული ცვლილება
თურქეთი	798 513	757 331	-5.16%
აზერბაიჯანი	683 921	741 163	8.37%
სომხეთი	648 871	723 909	11.56%
რუსეთი	430 434	482 806	12.17%
უკრაინა	80 583	74 117	-8.02%
სხვა	285 373	291 052	1.99%
სულ	2 927 695	3 070 378	4.87%

წყარო: [http://www.radiotavisupleba.ge/
content/turizmis-statistika/26572032](http://www.radiotavisupleba.ge/content/turizmis-statistika/26572032)

- საქართველომ პირველ კვარტალში 986 366 საერთაშორისო მოგზაური მიიღო, რაც 2%-ით ნაკლებია გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე.
- სტატისტიკურად საქართველოში შემოსული მოგზაურების უდიდესი წილი ზაფხულის სეზონზე აღინიშნება.
- საზღვრის კვეთის მონაცემების მიხედვით საქართველოს ტერიტორიაზე 24 საათი და მეტი დროით ქვეყანაში საერთაშორისო მოგზაურების 35% დარჩა, რაც ტურისტების ნაწილს წარმოადგენს. დამატებით ხდება 24 საათზე ნაკლები პერიოდით ჩამოსულთა და ტრანზიტულ ვიზიტორთა დათვლა. მათი წილი შესაბამისად 44% და 21% შეადგენს.

საერთაშორისო შემოსვლები 2015 წლის I კვარტალი

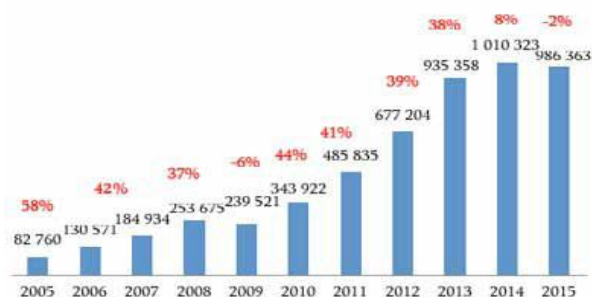
ცხრილი 4.

თვე	2014	2015	ცვლილება %
იანვარი	320005	309467	-3%
თებერვალი	295434	290929	-2%
მარტი	394884	385970	-2%

ცხრილი 5.

ვიზიტის ტიპი	2014 (I კვარტ)	2015 (I კვარტ)	ცვლილება %	წილი
24 საათი და მეტი	376615	348770	-7%	35%
ტრანზიტი	176737	203841	15%	21%
ერთდღიანი ვიზიტი	456971	433755	-5,1%	41%
სულ	1010323	986366	-2%	100%

საერთაშორისო მოგზაურობების სტატისტიკა (2005-2015 წლის I კვარტალი) დიაგრამა 1.

საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მიერ ჩატარებულმა 2013 წლის პერიოდის კვლევამ აჩვენა, რომ მთლიანი საერთაშორისო მოგზაურების 61%-ი ტურისტიკა. აზერბაიჯანი ლიდერობს საერთაშორისო მოგზაურების რაოდენობით. პირველი კვარტლის მონაცემებით აზერბაიჯანიდან - 283 504 (6%) საერთაშორისო მოგზაური შემოვიდა საქართველოში.

- აღსანიშნავია, რომ 2014-2015 წლის I კვარტლის მონაცემებით ტოპ 15 ქვეყანაში ცვლილებაა. ახალი სავიზო პოლიტიკის გამო ირანმა დაკარგა პოზიციები და მეექვსე ადგილიდან მე-10 ადგილზე გადაინაცვლა, ხოლო ერაყი და ჩინეთი საერთოდ აღარ ხვდებიან ტოპ 15 ქვეყანაში. მათი ადგილი ლიტვამ და ბელარუსიამ დაიკავა.
- საერთაშორისო მოგზაურების უდიდესი წილი მეზობელ ქვეყნებზე მოდის. პირველ კვარტალში მეზობელი ქვეყნებიდან მოგზაურების რაოდენობამ 896 674 შეადგინა. ეს მაჩვენებელი მთლიანი ვიზიტორების 91%-ია. გასულ წელს ხსენებული მაჩვენებელი 90%-ს შეადგენდა.
- უკანასკნელ თვეებში აღსანიშნავია მოგზაურების ზრდა გერმანიიდან, გაერთიანებული სამეფოდან და ყაზახეთიდან, რაშიც დიდ როლს ასრულებს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებული კამპანიები. პირველი კვარტლის მონაცემების მიხედვით ზრდა გერმანიიდან 64%, ყაზახეთიდან 29%, ხოლო გაერთიანებული სამეფოდან 14%-ს შეადგენს. გერმანელი ვიზიტორების ზრდა მნიშვნელოვნად განაპირობა გერმანია-საქართველოს საფეხბურთო მატჩმა.

პირველ კვარტალში მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება ბელარუსიდან (39%), რაც გამოწვეულია საქართველოსა და ბელარუსიას შორის ავიამიმოსვლის გახშირებით.

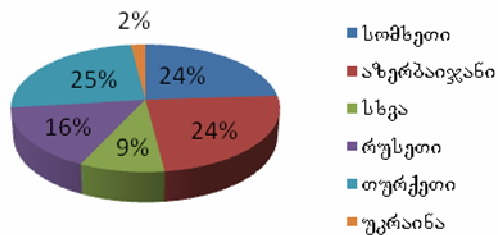
პირდაპირი ავიარეისის გახსნამ ლიტვის მიმართულებით გამოიწვია უპროცენდენტოდ დიდი რაოდენობის მოგზაურების შემოდიება. პირველი კვარტლის მონაცემებით ლიტველი ვიზიტორების რიცხვმა 2 294 შეადგინა, რაც 136%-ით აღემატება წინა წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებს.

ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაცია აცხადებენ, რომ 2011 წლიდან 18 ტურიზმის მიმართულებით განხორციელებულმა პროექტებმა, ინფრასტრუქტურისა და ეკონომიკის გაუმჯობესებამ, ბევრი ბრენდული სასტუმროს გახსნამ

ხელიშეუწყო MICE ტურიზმის სწრაფ განვითარებას. აწეული სამუშაოების შედეგად 2015 წელს საქართველო 3 მაშტაბურ საერთაშორისო ღონისძიებას მასპინძლობს: იბიარდი, უეფას თასი და ახალგაზრდული ოლიმპიადა.

დიაგრამა 3.

მოგზაურთა ტოპ ხუთეული 2015 წელი

ტურიზმის განვითარების პერსპექტივაზე საუბრისას საქართველოში ხშირად უსვამენ ხაზს იმ ფაქტს, რომ მისი ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორია ტრანსპორტის სიძვირე. ამას გარდა, სერიოზული პრობლემაა ხარისხიანი და საშუალო ფასის საწოლი ადგილები. ღამდენად მომზადებული დახვდა ვიზიტორების გაზრდილ რაოდენობას საქართველოს სასტუმროები 2015-2016 წელს, ეს, ალბათ, სეზონის საბოლოოდ დასრულების შემდეგ გახდება ცნობილი.

საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის, როგორც სახელმწიფო პოლიტიკის გამტარებელი ორგანოს მისიაა:

- გაზარდოს საქართველოს, როგორც ტურისტული ქვეყნის ცნობადობა საერთაშორისო ბაზარზე;
- უზრუნველყოს ქვეყანაში როგორც შემოყვანის, ისე შიდა ტურიზმის განვითარების სტიმულირება;
- ხელი შეუწყოს ტურიზმის ბიზნესისათვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნას;
- გაზარდოს ქვეყნის კონკურენტუნარიანობა საერთაშორისო ტურისტულ ბაზარზე;
- უზრუნველყოს უსაფრთხო ქვეყნის იმიჯის პოპულარიზაცია და ძლიერი ბრენდის ჩამოყალიბება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <http://www.iset.ge/blog/?p=2544>
2. <http://www.economy.ge/ge/economic-sectors/tourism>
3. http://commerzant.ge/?m=5&news_id=22517&cat_id=11
4. Барометр международного туризма ЮНВТО За первые четыре месяца 2015 года число международных туристских прибытий выросло на 4%
5. <http://www.radiotavisupleba.ge/content/turizmi-s-statistika/26572032>